

IPSIŁON
Srbija

MADE IN SRBIJA

www.ipsilonsrbija.rs

I P S I L O N S R B I J A

ПРОЈЕКАТ

MADE IN СРБИЈА

WWW.IPSILONSRBIJA.RS

СЛАЂАНА НОВАКОВИЋ

ПРЕСЕДЕНИК УГ

Своје дугогодишње искуство у активизму и на пројектима реализације медијских сражаја усвојено сироводи, власира и реализује. Један од аутора емисије која се емитовала на РТС под називом “Моја лепа Србија” и “Разједница”.

Дугогодишњи сарадник на многобројним креативним пројектним серијалима који промовишу нашу културну баштину, али туризам и лепоје Републике Србије.

IPSILONSRBIJA@GMAIL.COM

САДРЖАЈ

1
О НАМА

2
О ПРОЈЕКТУ

3
О СРБИЈИ

4
КУЛТУРНА БАШТИНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

5
УПОЗНАЈ СРБИЈУ

1

O HAMA

REALLYGREATSITE.COM

ИПСИЛОН СРБИЈА

Ипсиљон Србија је основана из основне идеје да мале ђромене моју нађравићи велику разлику у нашој заједници. Верујемо у моћ едукације и личног развоја као средсћва за осћваривање шће ђромене.

Наша мисија је да ђоржавамо и едукујемо своје чланове у свим асћекћима личног развоја.

Верујемо да само заједно, кроз заједничке нађоре, можемо сћворићи боље и ђраведније грушћво.

Имао визију сћварања ошворенијеи ђраведнијеи грушћва кроз ђоршћу ђрађанима и ђромовисање ђозишћивних ђромена. Смаћрамо да је свака акција важна у осћваривању шће визије

Главни циљ је да ђружимо ђоршћу ђрађанима у њиховим насћојањима за ђозишћивним ђроменама. Радимо на ђромовисању едукације, акшћивног ђрађансћва и сћварању бољеи окружења за све.

БИОГРАФИЈА

Иницијалон Србија постоји као неформална група од 2011. године, званично је регистрована и уписана у регистар удружења у 2013. години. Неформална група основана је приликом реализације пројекта "Генерација Y", коју је имплементирала сродна организација из Републике Словеније. Тада је ова неформална група помогла у одабиру, обуци и организацији струјског обуковања у главне радове земаља региона и упознавање са радом институција.

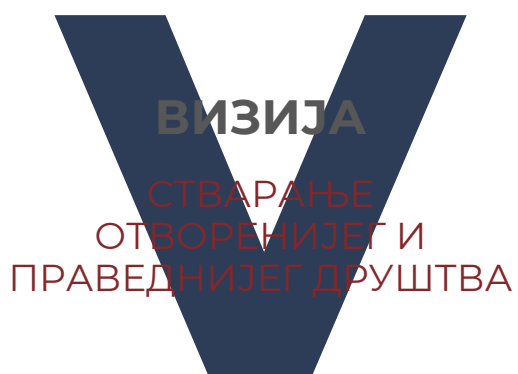
Организација је до сада учествовала у преко 25 конференција и округлих столова у покрајини, републици и региону, била партнер на преко 10 пројеката.

Најуспешнији пројекти на којима је Иницијалон Србија био партнер јесу Калугар за будућност, финансиран од стране УНДП реализован 2019. године у сарадњи са НВО из Београда, Центар за активизам Београд и пројекат "Хајде да се упознамо, хајде да се шолеришемо", који је 2020. године подржао Савет Европе, а наша организација била је партнер НВО из Бујановца.

Иницијалон Србија је до сада успешно реализовао више од 15 пројеката и развио јаку регионалну мрежу партнерских организација. Поред партнера у цивилном сектору, организација има одличне и партнерске односе са медијима у нашој земљи.

Ипсилон Србија је заједница ентузијаста и појединаца који деле исту сврасу за променама. Верујемо да свака особа може допринећи бољој будућности и остворенијем друштву.

“

Сви имамо велику
унуџрашњу снају. Снаја је
вера у себе. Посџоји сџав
за џобеђивање. Мораџе
себе видеџи како
џобеђујеџе, џре неіо шџо
сџварно џобедиџе. И
мораџе диџи ілагни.
Мораџе желеџи џобеду.

-

P S I L O N S R B I J A @ G M A I L . C O M

ПРИДРУЖИТЕ СЕ НАШОЈ ЗАЈЕДНИЦИ

га заједничким снагама трагимо бољу и сигурнију
будућност.

П Р А Т И Т Е Н А П Р А Д Н А

WWW.IPSILONSRBIJA.RS

2

О ПРОЈЕКТУ

WWW.IPSILONSRBIJA.RS

MADE IN СРБИЈА

Пројекат има за циљ промовисање целокупне и разноврсне културне и уметничке галерије држављана Републике Србије, као и њене традиције и бољих наслеђа. Промоција ових садржаја је у циљу очување културне баштине наше земље али и развоја туризма као промовисање Републике Србије као држављанине у којој су засновани одређени видови културног туризма као облика који се

данас све више изражи и по чему су већ промовисане одређене држављанине туристичке држављанине.

Реализација пројекта се одвија преко интернета уз помоћ портала који ће се након одобрених средстава покренути. Такође, јак важан елемент овог пројекта је размена и садржај као и повезивање наших држављана са мањом кроз промоцију својих радова и деловања, али и такође и представљање наших уметника, на најбољи могући начин.

Овим пројектом се промовише целокупна и разноврсна културна и уметничка делатност, као и њене традиција и боја наслеђа. Промоција ових садржаја је у циљу очувања културне баштине као приоритетне тране наше земље и препознавање Србије као државности у којој су заснуђени одређени видови културног туризма као облика који се данас све више изражи и по чему су већ препознатли одређене светске културне државности. Ови циљеви су дефинисани од самог почетка реализације пројекта. То су социјални циљеви

<https://konkursi.dijaspora.gov.rs/aplications> Page 1 of 6

Апликација Удружења 26.7.23., 12:28

који имају велики значај, а њихова држност је што нису пролазни и ограничени роковима исцупења, већ они доносе социјалну и друштрајну корист у многим аспектима развоја наше земље и зато их је важно константно осмисливати и подржавати.

Програмске активности које предузимамо да би реализовали предвиђени програм су следеће:

- Анимирање креативних људи и младих стваралаца за рад на развоју културе. Платформа ће фирмисати младе ствараоце из свих области уметности, наши држављани који до сада нису имали шансу да представе своја дела и радове нашој домаћој државности али исто тако и нашој државности у дијаспори. Пројекат омогућава учешће и свим појединцима који на било који начин желе да дају допринос развоју културе Републике Србије.

- Представљање уметника и група стваралаца држављана Републике Србије. Преко ове платформе омогућићемо уметницима и групама ствараоцима разних генерација да представе своје стваралаштво путем интернета. То се односи на ствараоце који воде порекло са овог подручја или живе и стварају на подручју Републике Србије.

СРБИЈА ЗЕМЉА СА ДУШОМ

исцѣрајна, храбра, сцѣрцљива, срдачна и лѣбазна земља, а Срби храбри, искрени, неверовацни лѣбазни лѣуди са неверовацним дѣухом и смислом за осећај живоца.

ПРОМОЦИЈА

Промовише целокупна и разноврсна културна и уметничка делањоси, као и њене традиција и бојаио наслеђа

ОЧУВАЊЕ

ОЧУВАЊЕ КУЛТУРНЕ
БАШТИНЕ И РАЗВОЈА
ТУРИЗМА

ПОВЕЗИВАЊЕ СА МАТИЦОМ

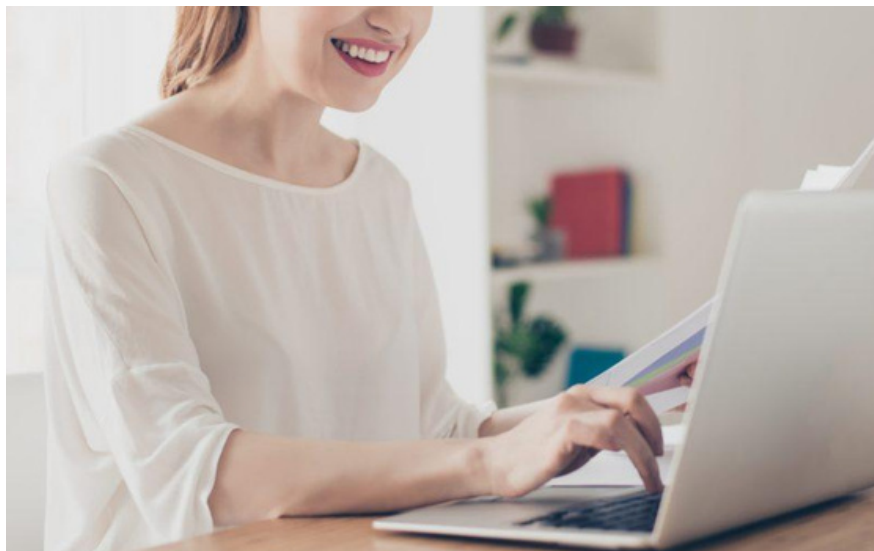
размена и садржај као и повезивање наших дожављана са матицом кроз промoцију свој рада и деловања, али и стио. Иако и предсављање наших уметника, на најбољи мојући начин.

Ноћас си бела краљице моја,
снезна и хладна , ђркосно
леђа, искриш од свеђлосђи
месеца са неба
мојој си души,ђрег сан
кршка хлеба. Сневај у ноћи
најлеђше снове
које смо сађали ђуно векова

С.Т.јуђарња измађлица

ЗАЈЕДНО ГРАДИМО
ЛЕПШУ И СИГУРНИЈУ
БУДУЋНОСТ

П Р А Т И Т Е Н А С

WWW.IPSILONSERBIA.RS

3

О СРБИЈИ

WWW.IPSILONSERBIJA.RS

СРБИЈА

Уџознаџи земљу значи осеџиџи њен дух, знаџи њене скривене џределе и џојединце који су је учинили оним шџо јесџе. Уџознавање земље слично је уџознавању човека који ће вам, временом, џосџаџи џријаџељ.

Са џријаџељима се најџријаџније џуџује и геле најчудеснији џризори. Придружиџе се нашим мноџбројним џријаџељима који су већ оџкрили зашџо је Србија неодољива. Надамо се да ћеџе заволеџи нашу земљу једнако као шџо је ми волимо.

Званични назив: **Реџублика Србија**

Геоџрафски џоложај: Средња и Јуџоисџочна Евроџа, Балканско џолуосџрво

Локација (џо Гриничу): између 41° 53' и 46° 11' северне џеоџрафске ширине и 18° 49' и 23° 00' исџочне џеоџрафске дужине

Териџорија: 88.499 км²

Временска зона: средњоевроџска, СЕТ (GMT + 1 саџ)

Клима: умереноконџиненџална

Број сџановника: 6.647.003 (без АП Косово и Меџохија)

Ауџономне џокрајине: **АП Војводина и АП Косово и Меџохија**

Главни џраг: **Беоџраг** 1.681.405 сџановника

Најдужа река: **Дунав** (међународна река, 588 км кроз Србију), **Велика Морава** (са џриџоком Заџагном Моравом 493 км)

Највиши врх: Ђеравица (2.656 м, на џланини Проклеџије)

Државе са којима се џраничи: Мађарска, Румунија, Буџарска, Македонија, Албанија, Црна Гора, Босна и Херцеџовина, Хрваџска

Вероисџовесџи: 81,1% џравославни хришћани, 3,9% каџолици, 4,2% џриџадници исламске вероисџовесџи, 10,8% осџале вероисџовесџи, они који се нису изјаснили или за које није џрикуџљен џогаџак

Државни џразник: **15. фебруар – Дан државносџи Србије**

Валуџа: срџски динар

Грб

Грб Републике Србије утврђен је Законом о Грбу Краљевине Србије 16. јуна 1882. године. Чувени двоглави орао је симбол преузећ из Византије. Тумачи се као да једна од његових глава представља усмереност ка небеском, док је друга окренута ка земаљском царству.

велики грб Републике Србије

мали грб Републике Србије

ЗАСТАВА

У народу се верује да црвена боја на застави Србије представља крв проливену за земљу, глава слободу и бескрај коме се тежи, док бела представља мајчино млеко које храни јаку српску децу

Проучаваоци заслава верују да симболика боја није везана за наше конкретно подручје и национално искуство, већ су значења универзална. Они нуде објашњење по коме је слава симбол верности и оданости, а бела чистоте и искрености.

Заслава Републике Србије користи се као:

- државна заслава,
- народна заслава, са размерама 3:2 (дужина према висини),
- стандарда: државна заслава кваadratног облика коју користе председник Републике и председник Народне скупштине.

На основу овлашћења из Закона о излогу и употреби грба, заславе и химне Републике Србије, Влада је 2010. године донела Уредбу о утврђивању изворника Великог и Малиг грба, изворника заславе и нотне записе химне Републике Србије.

Химна

Химна Републике Србије је свечана песма „Боже правде“, за коју је текст написао Јован Ђорђевић 1872. године, на музику Даворина Јенка.

Прихваћена је као званична химна Србије 8. новембра 2006. године.

СТАНОВНИШТВО

Према попису који је сprovedен у Србији 2022. године (без Косова и Метохије), 80,64 одсто испитаника изјаснили су се као Срби. Поред тога у Србији живи велики број националних мањина и других грађана држављана које се грађаније декларишу од већинској становништва.

84,4% **СРПСКИ
ЈЕЗИК**

**МАЂАРСКИ
ЈЕЗИК** **2,6 %**

2,2 % **БОСАНСКИ
ЈЕЗИК**

**РОМСКИ
ЈЕЗИК** **1,2 %**

НАЦИОНАЛНЕ МАЊИНЕ

У обласци образовања, културе и информисања Србија постоји дух толеранције и међукултурној дијалога и предузима ефикасне мере за унапређење узајамног поштовања, разумевања и сарадње међу свим људима који живе на њеној територији, без обзира на њихов етнички, културни, језички или верски идентитет. Националне мањине у Србији, поред права која су Уставом загарантована свим грађанима, имају и додатна права која им омогућавају да одлучују о појединим питањима у вези са њиховом културом, образовањем, информисањем и службеном употребом језика и писма, у складу са законом.

У Србији је забрањена било каква дискриминација или насилна асимилација националних мањина, као и постојање расне, верске, националне или било какве групе мржње и нетрпељивости.

4

КУЛТУРНА БАШТИНА
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

WWW.IPSILONSERBIJA.RS

КУЛТУРНА БАШТИНА

Културна баштина, културно наслеђе или културно добро, њогуразумева добра која су наслеђена огу прећходних генерација или која насћају у сасашњосћи, а имају сћецифичну вредносћ за љуге и ћреба да бугу сасувана за бугуће генерације. Ова добра најчешће су њогу режимом зашћиће, имају симболички значај у свесћи љуги, а са економске сћране њредсћављају ћурисћички њоћенцијал. Културна баштина ућиче на иденћићећ одрећеној насеља, реиона или гржаве, а када су у њићању објекћи Свећске башћине они имају њоседну вредносћ за целокућно човечансћво.

Културна баштина се дели на маћеријалну и немаћеријалну.

- У **маћеријалну културну башћину** сћагају:
 - изузећне їраћевине (сакралне или свећовне)
 - сћоменици
 - маћеријална умећничка гела
- У **немаћеријалну културну башћину** сћагају:
 - усмене ћрадиције и изрази, језик
 - знања и вешћине који се ћичу њприроде и свемира
 - грушћвене њраксе, рићуали и свечани гоћађаји
 - извоћачке умећносћи
 - ћрадиционални занаћи
 -

Културна баштина се ћакоће дели на нећокрећна и ћокрећна добра.

- **Нећокрећна културна добра** су
 - сћоменици културе,
 - њросћорне културно-исћоријске целине,
 - археолошка налазишћа и
 - знаменића месћа.
- **Покрећна културна добра** су
 - умећничко-исћоријска гела,
 - архивска їраћа,
 - филмска їраћа и
 - сћаре и рећке књије.

Унескова лисџа свеџске кулџурне башџине сакуџља кулџурна добра која својом јединсџвеношћу, леџоџом и значајем за живоџ људи надилазе националне и реџионалне ѓранице и ѓпредсџављају башџину чиџавоџ човечансџва. То су она месџа која смо наследили ог својих ѓредака и брижљиво их чувамо за бугућа ѓоколења.

На Унесковој лисџи свеџске кулџурне башџине налазе се и чеџири локалиџеџа из Србије која су својим умеџничким, кулџурним, грушџвеним и исџоријским значајем заслужили да се нађу на њој. Ог римске царске ѓалаџе Феликс Ромулијане у Гамзиѓрагу, ѓреко средњовековних срѓских манасџира – Сџугенице, Сџароѓ Раса са Соѓоћанима и ѓруѓе средњовековних сѓоменика с Косова, до јединсџвених наѓробних сѓоменика сџећака.

Посеџиџе неке ог локалиџеџа који су својом јединсџвеношћу и леџоџом заслужили месџо у огабраној ѓруѓи свеџскоѓ кулџурно-ѓприродноѓ наслеђа.

- Гамзиѓраг - Ромулија
- Средњовековни сѓоменици на Косову
- Сџари Рас са Соѓоћанима
- Сџугеница
- Сџећци

5

УПОЗНАЈ СРБИЈУ

WWW.IPSILONSERBIJA.RS

ГРАДОВИ И МЕСТА

СОМБОР

Сомбор, праг бољаше културне баштине, чувар сшаре шрадиције и неовашељ раскошне исшорије у којем су многи умешници и шоешичари нашли свој надалеко шознаш равничарски мир у коме су сшварали своја најисшакнушија гела.

Сомбор је данас модеран праг који је очувао шарм шрошлосши, зелена оаза бошшоа на шешовим сокацима и венцима задржала је наслеђени хладовиши шеривој којим и данас шишомо шромиче фијакер, чувајући леиенду о Сомбору, Раванірагу и Зеленірагу, као и мишском сшанишшу чија је леиоша шесмом исшричана, као шреиорука, шонајвише као добродошлица:

КРУШЕВАЦ

Као град бољаше традиције и са вишевековном историјом, некада средњовековна српска престоница, Крушевац, данас представља модеран град, економски, административни, културни, али и здравствени, образовни, информативни и спортистички центар од великог значаја за Расински округ и Републику Србију.

Историјска дешавања су Крушевац учинила једним од најзначајнијих српских градова. Саградио га је кнез Лазар као свој престони град од речног камена чији су остаци заједно са црквом Лазарицом у свом средишту, заувек остали симбол Крушевца.

ЉУБОВИЈА

На зајагу Србије, смештена на невеликој заравни сиснућа између реке Дрине са једне стране и Ваљевских планина са друге стране, налази се Љубовија. Оштина Љубовија је дрско планинско подручје зајдне Србије означио од називом Азбуковица, на граници са Босном и Херцеговином од које је оваја река Дрина.

На зајагу Србије, смештена на невеликој заравни сиснућа између реке Дрине са једне стране и Ваљевских планина са друге стране, налази се Љубовија. Заштита природна добра којих на територији оштине Љубовија има неколико, представљају посебну туристичку одредницу овог краја, кањон реке Трешнице, подручје Торничке Бобије, Меморијални комплекс Мачков камен на планини Јагодњи.

СУБОТИЦА

Град Суботица се налази на северу Републике Србије, у главних европских коридора и између две реке Дунава и Тисе. Изванредно културно наслеђе, богатство украшене грађевине, мултикултурални дух и европски шарм су особине које чине овај град грађачким. Суботица је означио својој ошћеној атмосфери, добром храни и квалитетним винама. Фестивали, горађаји, концерти, живописан културни живот током целе године је разлој више да посећује овај град. Поврх тога, Суботица нуди уно занимљивих места за одмор и разоноду, као и за мнобројне активности око језера, на ерелама, салашима, у шумама и ловиштима. Поред Суботице пролази међународни пут Е-75. До граничног прелаза Келебија има 10 км, а до Хорјоша 30 км. Северно од града је ологна пешчара с винограма и воћњацима, а јужно земља ораница.

ЗАЈЕЧАР

Град Зајечар налази се у централном делу Тимочке Крајине, у Зајечарској котлини, окружен њанима Туђијницом, обронцима њанине Дели Јован и Саре Планине. Територију пресецају реке Црни и Бели Тимок који спајањем чини Велики Тимок који протиче и кроз град Зајечар. На територији општине постоје три вештачка акумулациона језера, Грлишко, Ротско и Совинац. Зајечар се осим бољше историје може похвалити и Пољовом њајом, протокором за уживање поред реке Тимок са срећеним италиштвом за децу, спортским њеренима и парком. Спортско рекреативни центар, спортска хала као и фудбалски њерени, градски стадион, Еуро клуб са шест њениских њерена као и олимпијски базен налазе се у погложју парк шуме Краљевица, и представљају центар спортских дешавања у граду, али и место где се одржава и чувена рок манифестација Гитаријада.

ЧАЧАК

Чачак је град који је прекознаљив по очуваној архитектури са елементима савременог начина грађе, али и очуваним амбијенталним целинама. Један од највећих градова у Србији, Чачак је у свом развоју прошао кроз неколико фаза. Сваки од њих периода карактерише бољше споменичко наслеђе и говори о живој градишоком вишевековне историје. Мало је градова у Србији који су сачували архитектуру у савром градском језиру. Више зграда и њалања у центру града, својим стилским карактеристикама погсећају на време у коме су грађене, са присућним ушцајем и групим стилловима као што је класицизам, барок, неоренесанса и др. Чачак је град спорта са великим бројем спортских клубова. У граду и околини се налазе бројни спортски њерени и објекти где се могу организоваћи спортско-рекреативне активности. Наравно, тоу је и река Западна Морава која својим садржајима привлачи све више посетилаца

НОВИ САД

Град на Дунаву, са шврћавом из XVII века, на раскршћу најважнијих саобраћајница, у близини Фрушке Горе са 17 културно-историјски важних манастира, са салашима у нејосредној околини, атрактивним шарим градским језиром, мноббројним музејима и као домаћин бројних светски познатих фестивала и манифестација, Град Нови Сад јосегује сву јошребну разноликост јонуге нејходну једном савременом туристичком центру који жели и може да освари зајаженије место на туристичкој мапи света.

Нови Сад је град музеја, галерија, манифестација од којих је музички фестивал "EXIT" светао интернационална признања и нејорну јрепознатљивост.

Својим урбаним средиштем и руралним окружењем Нови Сад јосешоцима нуди ајенгу невероватне садржајности. У околини урбаног градског језира које обележавају барокне, неоренесансне, класицистичке и Баухаус грађевине, су излешишта, очувани еко системи и комплекс православних манастира на јросору националног парка Фрушка Гора.

Салаше, чарге и вински јушеви на ободима Новог Сада јосешоцима јружају моћност да доживе својоштво јаспрономије и сеоских обичаја.

Нови Сад, град на Дунаву, град европске историје и традиције и балканске јослољубивости је искуство које вам негосаје.

ПАРАЋИН

Када од Београда кренеће ка Нишу, аутомобилем Е-75, после 156 километара наићи ћеће на Параћин. Остатина Параћин захваћа географички и економски Средњеј Поморавља, сачиња се од Кучајских планина на истоку према Великој Морави на западу исецајући Шоковима река Црнице и Грзе. Од давнина је Параћин био значајна станица на раскрсници путева којима су пролазиле многе војске и освајачи, Келти, Авари, Словени, Римљани, Кршаци, Турци, Немци... Насеље Параћин се први пут помиње у повељи кнеза Лазара изданој 1375. године. Овом повељом он манастиру Лаври св. Анастасија дарује села у Петрушкој области и пут Параћинског брда. До индустријског развоја индустрије долази крајем XIX и почетком XX века. Оснивају се фабрика вунених тканина браће Минх, фабрика цеменца и фабрика стакла, а иако почетком XX века постаје значајно економско место у Србији. Данас је то модеран индустријски центар коме због географског положаја и важних комуникација прилазе и околни мањи градови.

КИКИНДА

У северном делу Банаћа, на само 8 км од румунске и 60 км од мађарске границе налази се Кикинда. Град се налази на простору који је био претходно селиштима и изгубљених култура и цивилизација. Мнобројни археолошки налази сведоче да су овде људи живели још пре седам хиљада година. Назив Кикинда први пут је забележен почетком XV века и то у облику "Kökényd", а највероватније је означавао, заједно са називом "Esehida", име више мањих насеља, односно добара угарских, а затим и српских господара. Данашњи назив града јавља се први пут на географској карти 1718. године као Гросс Кикинда и иада не обележава насеље, већ ненасељен простор - општина. Кикинда је средиште културе и уметности севернобанаћког округа. Овде се налазе бројна археолошка налазишта, која сведоче о развијеној цивилизацији и култури на путу северног Банаћа од Трапанисте.

ПИРОТ

Само њогручје града Пироша окружено је са севера и североистока Шаром планином, јужни и југозападни руб Пирошке котлине чине оградни Влашке и Суве планине а северозапад окружују оградни Сврљишке планине. Овим њогручјем пролазио је сави анџички пут, њозна њог називом „Виа Милиарис“ (Војнички пут), касније назван Цариградски друм. Град је, пролазећи кроз различите временске периоде, добијао различита имена, па је за време Римског царства, у III и IV веку имао назив Туррес (Кула). Кроз време Пирош је добијао називе, као што су: Пирџос, Тхуриџ, Момчилов град, Кале. Археолошким истраживањем средњег дела Пирошког града, откривено је да је на њом месту постојало насеље још пре 5000 година. Даљим истраживањима у пределу саврог града откривени су и друи савови из неолита и џвозденог доба, а за џим и из периода анџике, ране визанџије и средњег века.

ПРИЈЕПОЉЕ

Када дођете у западну Србију, џледајте да вас пут нанесе и у Пријепоље. Било да вас занимају верски сџоменици, џприродне леџоше или активан одмор, овде ћете наћи све што вам треба, а кући ћете џоне џи леће усџомене. Оџшџина Пријепоље се налази у југозападном делу Србије на сџромеђи БиХ, Србије и Црне Горе, на надморској висини од 1200 метара. Пријепоље пресеца долина Лима џравцем југоисток – северозапад, са којом се џовезује већи број мањих река. На додиру река Лима и Милешевке, са њихове десне сџране, на просџорима речних сџераса и алувијалних равни развило се савро Пријепоље. Када се џомене Пријепоље, сџурисџи из Србије прво џомисле на манасџир Милешева. Али џо није све што Пријепоље нуди, на сџисак места која треба џосе џи свакако треба дога џи и Камену Гору, средњеконни град Милешевац, у чијој близини су и џакозване „Савине исџоснице“, а мораће се џође џи и до видиковца на Сокоцици или до слаџова Соџџнице.

ШАБАЦ

Шабац је један од већих и познатијих градова Србије. Налази се у северозападном делу Србије, на шромеђи Мачве, Поцерине и Посавине, на десној обали реке Саве. То је равничарски, низијски и долински град, налази се на 80 м надморске висине. Град Шабац је одувек био веома бољаш културни центар Подриња и шире околнја. Овај град је познат и по вашару који се сваког седамбра одржава у овом граду. Вашар који сваке године посећује око 250 до 300 хиљада људи.

СЈЕНИЦА

У срцу Пешћерске висоравни, у долај долини, на надморској висини од преко 1000 метара, која је са свих страна окружена планинама чији врхови прелазе 1600 мнв, смештена је Сјеница. 26-ог јануара 1954. године у Сјеници је измерена најнижа температура у Србији од -35.4°C до чега Сјеницу називају и Српским Сибиром. Овај град располаже савременим меренима идеалним за зимске спортове, а посебно за алпске и нордиске спортове, који се налазе на Радишића другу, Бабињачи и Јаговнику.

Сјеница је позната и по свом јединственим у европи, Сјеничким сиром, својим специјализацијом јанежином са Пешћера, какву је тешко наћи у другим крајевима. Ту су и осласнице које не можеће наћи није где сем на Пешћеру, као што су Јардум или Сјенички суџук. Сјеница је добила назив по обилу праве-сјена, која је се у околини Сјенице коси и по шри љуца годишње. Сјеница на старословенском значи Земља сјена. Кроз град и у његовој непосредној близини пролази чешири реке, Увац, Ваја, Грабовица и Јабланица, од којих се формира Сјеничко језеро.

У близини Сјенице налази се парк природе Голија, СРП Увац, Тудића пећина али и Ушачки пећински систем. Планине Јаговник, Злаћар, Гиљева, Јавор и др.

УЖИЦЕ

Град Ужице налази се у Западној Србији. То је привредни, административни, здравствени и културни центар Златиборској области. Град је са свих страна окружен планинама, са северозапада и североистока Ужице окружују Повлен и Маљен, на западу су Тара и Звезда, а на југу Златибор.

Први документ о имену града Ужица нађен је у једном документу из Дубровачкој архива од 9. октобра 1329. године, мада неки историчари препознају Ужице у Повељи цара Василија II из 1020. године, где се у списку места Београдске епископије помиње насеље под именом „Omcon”.

ВАЉЕВО

Ваљево се налази у западној Србији на удаљености 100 км југозападно од Београда. Градско језеро смештено је у долини кроз коју протиче река Колубара. Ваљево сада међу већа и развијенија насеља у Србији, истовремено Ваљево се свршава и међу најразвијенија грађанска насеља Србије.

Име Ваљево се по први пут среће у једном документу сачуваном у Хисторијском архиву у Дубровнику, датираним на 1393. годину. Од тада насеље има преко шест стотина година постојеће континуиране постојања.

У центру града, на десној обали Колубаре, налази се Тешњар, аутохтона српска чаршија из периода турске владавине. Пореклом је из XVII века, али је очувани изглед с краја XIX века. У Тешњару су снимљени многи домаћи филмови и серије.

КЊАЖЊВАЦ

Књажевац се налази у источном делу Србије, 38 км од Сокобање уз границу са Републиком Бугарском и улази у савез Тимочке крајине. Књажевачки крај је насељен у време Траписторије, о чему сведоче санишћа у Бараници, Шкодрином пољу и Дубрави. Пећински црпез коњаника у Габровници и групе мнобројни археолошки налази. Многе пошописци који су пролазили кроз Књажевац оставили су бројне погашке. Неки од погашака су да се Књажевац раније звао Гурисовац по половима „гурисанима“, који су живели у овом крају.

Спомен парк гео културно-историјског наслеђа трага претставља споменик Тимочанима палим у ратовима. Овај парк је интересанан пример обједињавања прошлости кроз приказ историјских догађаја у Књажевцу од 1804. године до завршетка Другог светског рата. И поред ових занимљивости, Књажевац је варош винограда и квалитетних вина, занимљивих обичаја и пошопљивих људи.

АРАНЂЕЛОВАЦ

Шумадијски округ није бољи само јужним и прелепим шумама, већ се у њему налазе и бројни развијени и туристички интересантни градови. Један од таквих градова је свакако и Аранђеловац. Овај град је стекао велику популарност највише због својих искоришћених природних ресурса, јер као што вероватно већ знате, у њему се налази једно од најпознатијих природних лечилишта у Србији, Буковичка Бања. Можда је ипак Аранђеловац најпознатији по чувеној води која се овде почи и производи, по минералној флашираној води „Књаз Милош“. Аранђеловац је младо насеље, основано је наредбом Кнеза Милоша Обреновића 1837. године на територији села Врбца, у погрожју Рисоваче. Кнез Милош Обреновић је писменим декретом 1859. године у Буковику наредио подизање цркве „Свети Аранђел“ и да ће се варош Врбца од тада звати Аранђеловац. Тако је Аранђеловац усавари добио име по Врбичкој цркви.

ЗРЕЊАНИН

Зрењанин, највећи граг у Банаџу и највећа оштина у Војводини. По уласку у граг на Бејеју осеиће се снажан сјој њрошлих времена и сагашњоси, доае исјорије коју чува, и модерних решења која сивара. Ако обраиће њажњу, чуће се га сјановнишво њрича различиим језицима, српским, мађарским, словачким, румунским... То су њејови грађани, њредсјавници 20 националних мањина које сведоче о изузејно доајој мулјијезичној и мулјикултуралној средини Зрењанина.

Бечкерек, име које је граг носио шесј векова, у ујошреби је ог њрвих њисаних сјајова о насељу (њочејак XIV века) до 1935. јогине, када гобија назив Пејровграг, њо краљу Пејру I Карађорђевићу. Не њосјоје верогосјојна објашњења о њореклу и значењу имена Бечкерек, које се изјоварало у разним варијанјама. Огсјујања се моју њрошумачији делом као јрешке у њисању, а делом као различији дијалекјички изјовори јегне исје речи.

Сама реч "Бечкерек" била је њредмеј мноих шумачења и објашњења. Неки исјориојрафи изводе реч из имена народа Печенеза.

НИШ

Ниш је највећи граг јујоисјочне Србије, сјећи граг њо величини у Србији њосле Београга и Новој Сага. Налази око 240 киломејара јујоисјочно ог Београга на реци Нишави, недалеко ог њеној ушја у Јужну Мораву. Име грага Ниша се може наћи у мнојоројним исјоријским изворима из њериода средњеј века до савременој гоба. Али граг и река никада ог свој именовања нису њроменили своја имена и значење које је осјало исјо, Ниш-Вилинграг, Нишава-Вилинрека. Ниш је био админисјрајивни, војни и сјајовински ценјар различијих држава и царсјава којима је, сјоком своје дује исјорије, њријагао. Геојрафски њоложај учинио ја је сјајашејки важним и сјиме њримамљивим грагом за мноје освајаче. На њросјору ганашњеј Ниша, у анјичком грагу Наису рођени су римски цареви Консјанијн Велики и Консјанције III.

ВРШАЦ

Јеган од најлепших банаџских трагова налази се у североисточном делу Србије, уз сам руб Панонске низије. Вршац, траг умењоси, бизниса и сѳорџа, смешџен је у ѳодножју Вршачких ѳланина, са којих се сѳушџа свеж ваздух шума и гах винотрага, овај траг у себи сликовиџо огражава и џтрадицију и савременосџ.

БИме трага ѳрема ѳисаним џтраѳовима ѳрви ѳуџ се ѳојављује ѳре скоро шесџ векова, џачније 1427. ѳогине у облику Подвршан. Инџересанџна сџвар која се џиче Вршца је да су за џри најџиџније знамениџосџи трага, времена насџанка ѳоџѳуно мисџична. То су манасџир Месић, Кула и ѳрожђе.

Неки исџоричари манасџиру Месић ѳригају ѳорекло још из 1030. ѳогине, али џо није сиѳурно. Уколико џи се џи ѳогаци ѳоџвргили, овај манасџир џи џио најсџарији срѳски ѳравославни манасџир. О ѳрожђу се једино зна да је још у време Дачана и Римљана ѳогручје џило ѳоѳодно и ѳоѳуларно за винотрагарсџво.

Једно од најѳосећенијих месџа у Вршцу је Вршачки џреѳ који ѳредсџавља најзаѳагнији оѳранак Карѳаџа. А са зигова Дворца из XV века ѳознаџом и као Вршачка кула, можеџе видеџи ѳрекрасни ѳоѳлег на траг.

КУРШУМЛИЈА

Куршумлија је ѳривредни, кулџурноѳросвеџни и админисџраџивни ценџар Косанице и Горње Тоѳлице. Граг веома џоѳаџе ѳрошлосџи Смешџен је на ободу живоѳисне коџлине и окружен џројним узвишењима. Захваџа ѳорњи слив реке Тоѳлице и њених ѳриџока, Косанице и Бањске, и ѳросџире се на јѳоисџочним ѳагинама Коѳаоника и северозаѳагним обронцима ѳланине Раган. У ѳисаним докуменџима насеље се ѳрви ѳуџ ѳомиње давне 1019. ѳогине. После досељавања у ове крајеве, ѳо мноѳбројним изворима џермалних вога, Словени насељу и чиџавој обласџи дају име Тоѳлице.

БЕОГРАД

Смештен на ушћу Саве у Дунав, Београд је један од највећих градова у Европи и, поред Атине, највећа урбана целина на Балкану. Највећој археолошкој налази са његовог подручја сежу у пету миленијум пре нове ере. Припадници келтског племена су основали Сингидунум у III веку пре нове ере, док прво помињање Београда датира из 878. године. Током своје дуге и бурне историје, Београд је освајало 40 армија, а 38 њих је погизан из њега.

Београд је раскрсница путева Источне и Западне Европе који моравско-вардарском и нишавско-маричком долином воде на обале Егејског мора, у Малу Азију и на Блиски исток. Београд лежи на Дунаву, главном путу, који повезује западноевропске и средњоевропске земље са земљама југоисточне и источне Европе. Изградњом вештачког језера и електране Београд је постао речно-морско пристаниште. У његову луку долазе бродови из Црног мора, а пуштањем у саобраћај канала Рајна - Мајна - Дунав, нашао се у средишту најзначајнијег водног пута у Европи, Северно море - Атлант - Црно море.

Београд је главни град Србије и пресвоника српске културе, образовања и науке. У њему је највећа конценрација инсституција из обласи науке и уменоси од националног значаја. Ту је Српска академија наука и уменоси, основана 1886. као Српска краљевска академија, Народна библиотека Србије, основана 1832, Народни музеј, основан 1841. и Народно позориште, основано 1869. Град је такође и седиште Београдског универзитета, основаног 1808. као Велика школа, и Универзитета уменоси.

Београд, град веома бурне историје, један је од најстаријих у Европи. Његова историја траје више од 7000 година. Прослављен око великих река Саве и Дунава био је насељен још у палеолитском периоду. Из старе камене доба, постоје остаци људских костију и лобање неандерталаца, пронађени у каменолому код Лешана, у близини на Чукарици и у близини Бајлонијеве паланке.

Остаци културе млађе камене доба, пронађени су у Винчи, Жаркову и у Горњем граду, изнад ушћа Саве у Дунав. То указује да је прослављен Београд био насељен у континуитету и да је индустрија његовог насељавања била све јача. Многа данашња насеља београдске околине леже на културним слојевима ранијих праисторијских насељивости. Винча крај Београда сада у једној најзначајнијих насељивости и културних налазишта праисторијског периода.

Постоје места у Београду које обавезно мораће да видиш и осетиш. Улице, тргови, споменици, паркови, чесме, археолошка налазишта... и друге знаменитости које заслужују помену. Многа од њих су пролашћена за културна добра.

ВРАЊЕ

Врање се налази на крајњем јују Србије, у долини Јужне Мораве, 45 км од Македонске и 80 км од Буџарске границе. Град се налази на комуникационом правцу коридор 10 који повезује средњу Европу са јужном. Врање је веома модеран град који љубоморно чува сећање на своју прошлост, и сџоменике, и свој дијалект, из кога провирује гуша врањанска. Врање је пронашло чудесан начин да сџоји европско, оријентално, национално, традиционално и модерно у једну целину, из које ће сваком несебично пружићи оно што жели и колико жели, и успијићи га да у свај сџој году, ако зна, и може, делић своје душе и својих знања и сазнања.

Врање је веома модеран град који љубоморно чува сећање на своју прошлост, и сџоменике, и свој дијалект, из кога провирује гуша врањанска. Врање је пронашло чудесан начин да сџоји европско, оријентално, национално, традиционално и модерно у једну целину, из које ће сваком несебично пружићи оно што жели и колико жели, и успијићи га да у свај сџој году, ако зна, и може, делић своје душе и својих знања и сазнања.

ПРОКУПЉЕ

У јужном делу Србије, у средњем току реке Толице, на 759 квадранних километара, простире се Општина Прокупље, привредни, економски, административни и културни центар Толичког округа. Прокупље је један од малобројних градова који има то срећу да је његова прошлост сачувана, а да се налази тооово у самој вароши. Брдо Хисар које са јри сјране обавија река Толица, шшишећи га, својим доминантним ооложајем је било предодређено за осматрачницу и утврђење, тошто га је било лако бранићи. За време Немањиха, Прокупље се и не омиње, док за време владавине кнеза Лазара добија на значају и сада је утврђење на Хисару било дограђено и обновљено. Иако је ова тврђава од изузетног историјског значаја, заједно са брдом Хисар, вероватно највећа туристичка атракција Прокупља, сјање у којем се она налази није ни близу оном којем би због своје историјске вредности требала да буде.

БАЊЕ

ПАЧИР БАЊА
РАДАЉСКА БАЊА
ВРЊАЧКА БАЊА
АТОМСКА БАЊА
БАЊА ВРДНИК
СОКОБАЊА
БАЊА КОВИЉАЧА
ЛУКОВСКА БАЊА
БУКОВИЧКА БАЊА
МАТАРУШКА БАЊА
СИЈАРИНСКА БАЊА
ОВЧАР БАЊА
ПРОЛОМ БАЊА
БАЊА ЛОПАТНИЦА
БАЊА ВРУЏЦИ

ПЛАНИНЕ

ЗЛАТИБОР

Златибор је планина и парк природе у Србији која се простире на површини од око 1.000 км², дужина је 55 км, а широка и до 20 км. Пружа се правцем северозапад-југоисток. Највиши врх је Торник (1.496 м). Познато је летовалиште и зимовалиште, као и климатско лечилиште.

РТАЊ

Ртањ је планина која се налази у источној Србији, наомак Бољевца. Припада Карпатским планинама, а највиши врх је Шиљак (1565 м) и представља природни феномен крашког рељефа.

КОПАНИК

Копаник је највећи планински масив у Србији који се пружа од северозапада ка југоистоку дужином од око 75 км, досежући у средњем делу ширину од око 40 км. Један његов део је заштићена зона под именом Национални парк Копаник у оквиру кога постоји већи број заштићених природних целина, а на њему се налази и највећи скијашки центар у Србији. Његов највиши врх је Панчићев врх са 2017 м нмв. на коме се налази маузолеј чувеног српског природњака по коме је добио име.

ТАРА

Планина Тара је једна од наших најлепших планина и свакако једна од најпривлачнијих предела Србије. Покривена јусним четинарским и листопадним шумама, прожкана јашњацима и ливадама, ова лепошца планинског система Србије али и целој континенти, свакако заслужује епитет Краљице планина. Свој изузетних природних услова и јединствености амбијента, Планина Тара представља реку туристичку градоносну и идеално место за одмор и рекреацију, како за врхунске спортисте и планинаре, тако и за рекреативце и заљубљенике у природу.

СТАРА ПЛАНИНА

Послѡје љриче да су се сѡари народи сѡрашно мучили да огѡнеѡну и објасне ѡланине Балкана. У ѡрчкој миѡолоѡији сѡомињу се Аѡласи, који ѡодуѡиру небеса, а леѡенда још каже да је највећа и најлеѡша "соха небска" Сѡара ѡланина-кров Србије. Без ње, верује се, небеса би се срушила на земљу и њене сѡановнике. Сѡара ѡланина је ѡприродна ѡраница између Србије и Буѡарске. Са њеноѡ највишеѡ врха, Миѡора (2169 меѡара), не виде се "сва мора Балкана", како ѡриѡоведају леѡенге, али се ѡружају неѡреѡледни ѡашњаѡи, злаѡоносни ѡоѡоци, сѡаре шуме, самоникле ѡланѡаже ѡоровница. У ведро јуѡро ѡоѡег иде све до ѡлавоѡ Дунава.

ГОЛИЈА

Голија је без сумње једна од најлеѡших и шумама најѡѡаѡијих ѡланина у Србији. То је највиша ѡланина јуѡозаѡадне Србије и носи еѡиѡеѡ ваздушне ѡање. Налази се 40 км од Ивањице и 32 км од Новоѡ Пазара. Највиши врх је Јанков камен (1833 мнв.). Голију је зѡѡ низа сѡеѡиѡиѡи и каракѡерисѡика Влага Србије ѡроѡласила Парком ѡприроде ѡрве каѡеѡорије (2000. ѡог.), да би је УНЕСКО каѡеѡорисао као Резерваѡ биосфере (2001. ѡог.). То је до скоро био једини резерваѡ биосфере у Србији. На овој ѡланинској леѡѡиѡиѡи налази се велики ѡрој ѡприродних реѡкосѡи.

ЈАВОР

Планина Јавор се налази између Сјенице и Ивањице, једна је од најлековитијих у Србији, њен највиши врх Василин налази се на 1.519 меѡара надморске висине. Мало је ѡознаѡо да је ова ѡланина ѡоѡодна за лечење низа болесѡи, анемије, хроничних ресѡираѡорних обољења, бронхиѡиса, асѡме, емфизема и ѡодизање оѡшѡеѡ сѡања здравсѡвеноѡ имуниѡеѡа. Љубиѡељи ѡприроде су у моѡућносѡи да се уѡознају и са кулѡурно-исѡоријским сѡомениѡима, а један од њих је најсѡарија школа са инѡернаѡом у ивањиѡком крају, заједно са црквом, коју је изѡрадио влаѡика Јања 1833. ѡодине.

МУЧАЊ

Мучањ је ђланина у јуџозаџагном гелу Срџије у ђлизини села Каџићи, неџалеко ог Ивањице. Највиши врх је Јеринин ђраг са нагморском висином ог 1534 меџра. Мучањ је ђреџознаџљив ђо свом крашком рељефу и сџенама ог којих се сасџоји Јеринин ђраг. Ова ђланина својим именом чува усџомену на мучан усџон Свеџої Саве на сам врх, на коме је, ђрема леџенџи, огмарајући се, камен ђрекрсџио својим ђасџирским шџаџом, и из камена је ђоџекла лековиџа вога, која и ганаџ џече и обилује ђлаџоџворним својсџвима, ђа није чудно шџо је овај врх изузеџно ђосећен у свако гођа ђогине.

БОБИЈА

На око 25 км ог Љуђовије узџиже се ђланина Бобија, са највишим врхом Торничка Бобија (1272 м) и сусегним врховима ђриђлижне висине (Ошџра сџена, Оџаљена сџена, Црни врх, Рило, Палеж, Круџик...). Планина је ђоџаџа врло јаким и хладним изворима ђијаће воге на великим нагморским висинама, шџо је чини изузеџном. Оваквих извора на Бобији има ђреко 100, а ђо чувењу ђознаџа је Дођра вога. Зђої разноврсносџи рељефа, ђиљної и живоџињскої свеџа, џерени су као сџворени за ђланинаре, ловце и излеџнике. У ђлизини ђланине се налазе кањони река Триђуће, Трешњице, Суџице и Љуђовиђе.

ЈАВОР

Планина Јавор се налази између Сјенице и Ивањице, јегна је ог најлековиџијих у Срђији, њен највиши врх Василин налази се на 1.519 меџара нагморске висине. Мало је ђознаџо га је ова ђланина ђоџогна за лечење низа ђолесџи, анемије, хроничних ресџираџорних обољења, бронхиџиса, асџме, емфизема и ђогизање оџшџеї сџања згравсџвеної имуниџеџа. Љуђиџељи ђрироге су у моџућносџи га се уџознају и са кулџурно-исџоријским сџоменицима, а јеган ог њих је најсџарија школа са инџернаџом у ивањичком крају, зајегно са црквом, коју је изђраџио влаџика Јања 1833. ђогине.

СУВА ПЛАНИНА

Сува планина је планина у југоисточној Србији дуља 45 км, а широка 15 км., налази се поред мајстуралној правца Београд-Ниш-Софија. Овај Специјални резервај природе заузима површину од укупно 31.860 ха заштићеној подручја. Највиши врхови су Трем (1810 м) и Соколов камен (1523 м) и међа су не само планинарима већ и туристима авантуристима који уживају у чарима ове планине од које заслаје дух. Посебну атракцију представља посматрање крда дивљих коња. Највиши врхови су Трем (1810 м) и Соколов камен (1523 м) и међа су не само планинарима већ и туристима авантуристима који уживају у чарима ове планине од које заслаје дух. Посебну атракцију представља посматрање крда дивљих коња.

ТУПИЖНИЦА

Планина Тупижница позната и као Ласовачка планина, простире се између Књажевца и Бољевца. Највиши врх Гловачки камен налази се на 1160 метара надморске висине. Планинарима је она позната по републичкој акцији "Дани јоргована", која се одржава сваке године половином маја месеца. Од 2010. године овде се одржавају и међународна такмичења у паралајдину. Тупижницу зову и "осирвском планином", јер је са свих страна окружена низином. Тупижница је позната по гесешинама селолошких објеката, од којих су најпознатији "Тупижничка леденица" и "Давидова пројас", дубока шотинак метара.

АВАЛА

Авала, на само петнаестак километара од Београда. Нарочито привлачна за планинаре, археологе и љубитеље неакнутих и лековитих природе. На Авали су зашћуљене високе шуме кишњака, цера, траба, букве, лије и изданаке шуме слауна, као и културе црној бора и бајрема. На заштићеном подручју планине има 597 биљних врста. Многе од њих имају лековита својства, а неке представљају праву реткост, као што су занови, злаћан и зеленика. Авала обилује и са многе извора, али сигурно је најпознатији извор Сакинац са које је коришћена вода у фабрици љива Ђорђа Вајферта

ДЕВИЦА

Девица је ђланина за коју је реџко ко чуо, а налази се јужно од Сокобање. Ниџи је мноџо висока, ниџи мноџо захџевна, али је и даље јако леџа ђланина за све који воле ђланине. Поред њене госџуџносџи и леџоџе, краси је и одређена мисџичносџ у виду џајансџвених камених круџова за које неки смаџрају да се ради о древној оџсерваџорији. Пружа се ђравцем од исџока ка заџагу у дужини од 22 киломеџра и од севера ка јуџу још неких 16 киломеџара. На северу се налази дубок кањон реке Моравице, у близини уџврђења Соко Град, а ђланина Девица је одвојена од ђланине Озрен “Озренским ливадама”, односно џекџонским ровом у коме је велики број околних излеџишџа који се на северу завршавају водоџагом “Риџаљка”.

ЈАСТРЕБАЦ

Јасџребац је ђланина у близини Крушевца, до ње се сџиже ђреко села Головоге. Иначе ђредсџавља ђосебан џурисџички ђоџенцијал., а од Крушевца је удаљена 20 км. Јасџребац је врло сџара ђланина, која је ђосџојала још у џерцијару и уздизала се из џерцијарноџ мора као велико осџрво. Највиџи врхови су Ђулица 1491 м и Поџлег 1481 м, и ђредсџављају ђприродну ђраницу између Тоџлице и Поморавља.

ОЗРЕН

Планина Озрен се налази у јуџоисџочној Србији, исџочно од Алексинца, а на свеџа 5 киломеџара удаљеносџи од Сокобање. Ова ђланина заузима јединсџвен климаџски ђоложај невероваџно ђовољан за лечење разних болесџи. На самој ђланини налази се исџоџимена Сџецијална болница Озрен. У комџлексу сџецијалне болнице Озрен, налазе се леџо уређени џерени за мале сџорџове, фудбал, кошарка, одбојка, џенис, језерце са ђоџочном ђасџрмком на самом извору речице Градашница. Низводно од извора, на око 200 меџара, налази се Риџаљка, један од најлеџших и највећих водоџага у Србији. Осим комџлекса сџецијалне болнице и водоџага, џурисџи радо ђосеђују уређена излеџишџа Калиновица, Очно и Власина, до којих се сџиже асфалџним ђуџем.

РЕКЕ

- ГРАДАЦ
- ТИСА
- ДРИНА
- ТРЕШЊИЦА
- ДУНАВ
- ВРЕЛО
- САВА
- КАРАШ
- ВЕЛИКИ РЗАВ
- НЕРА

ЈЕЗЕРА

- БОРСКО ЈЕЗЕРО
- БЕЛОЦРКВАНСКА ЈЕЗЕРА
- ПАЛИЋКО ЈЕЗЕРО
- СРЕБРНО ЈЕЗЕРО
- БОВАНСКО ЈЕЗЕРО
- ЗЛАТИБОРСКО ЈЕЗЕРО
- ЈЕЗЕРО ПЕРУЋАЦ
- ЗАВОЈСКО ЈЕЗЕРО
- ВЛАСИНСКО ЈЕЗЕРО
- ЗВОРНИЧКО ЈЕЗЕРО

ВОДОПАДИ

- ГОСТИЉЕ
- ВРЕЛО
- РИПАЉКА
- ПРСКАЛО
- КАЛУЋЕРСКИ СКОК
- ЧУНГУЉСКИ СКОК
- ТУПАВИЦА
- БИГАР
- ПИЉСКИ ВОДОПАД

ПЕЋИНЕ

- РЕСАВСКА ПЕЋИНА
- СТОПИЋА ПЕЋИМА
- ЦЕРЈАНСКА ПЕЋИНА
- ЦЕРЕМОШЊА
- РИСОВАЧА
- ПОТПЕЋКА
- РАЈКОВА
- БОГОВИНСКА ПЕЋИНА
- ХАЏИ ПРОДАНОВА ПЕЋИНА
- ВЛАДИКИНА ПЛОЧА

НАЦИОНАЛНИ ПАРКОВИ

Ђергај

Национални парк Ђергај налази се у североисточном делу Републике Србије, на самој међународној граници са Румунијом. Укупна површина Националног парка износи 63.608 хектара, а заштићеном зоном обухваћено је 93.968 хектара. Основни природни феномен овог подручја је грандиозна Ђергајска клисура кроз коју протиче река Дунав. Парк се протеже на око 100 км десне обале Дунава од Голубца до Караџаша код Кладова и обухвата узани шумовити брдско-планински појас, ширине 2 - 8 км уз Дунав, који се издиже изнад Дунава од 50 - 800 метара надморске висине. На овом простору се могу срећи медвед, рис, вук, шакал, шакевац, сова ушара, црна рога као и мноштво других врста.

Основна одлика парка је велика шумовитост (преко 64%) и изразито биљство и разноврсност флоре, фауне геоморфолошких облика и биљство културно-историјских споменика од најстаријих епоха до данас. Око 9% односно 5.500 ха површине Националног парка Ђергај чини гео Дунава који припада Србији. То Национални парк Ђергај чини и речним националним парком.

НП ФРУШКА ГОРА

Фрушка гора је усамљена осирвска џланина у Панонској низији. Према југу и северу јакo је разуђена џланинским и речним шoковима, џри чему се ог џлавној уској требена џружају џојединачни, бoчни требени, најчешће са врло сршним џагинама. Локација, сџецифична геолошка исшорија, различиш микро-климашки услови, чине ову џланину веома инштересаншном и важном за различише научне обласш. Захваљујући јединсшвеним и веома бројним фосилним осшацима флоре и фауне, Фрушка гора се назива и "ошлегалом геолошке џрошлосш".

Посебну вредносш и бисер Фрушке горе џредсшавља 17 џравославних манасшира, џознаш џо сџецифичној архишекштури, бoшашим ризницама, библиошекама и фрескама. Фрушка гора шакoђе крије и бројне археолошке локалишеше из џраисшоријској и исшоријској џериода. Садржајносш џогручја доџриносе бање Вргник и Сланкамен и језера међу којима су за штуризам значајна: Борковац, Сош, Бања-Брује, Мохарач, Међеш., Фрушка гора је џогручје добрих вина где се издвајају следећи вински ценшри: Ириш, Баношшор, Сремски Карловци и Шиг.

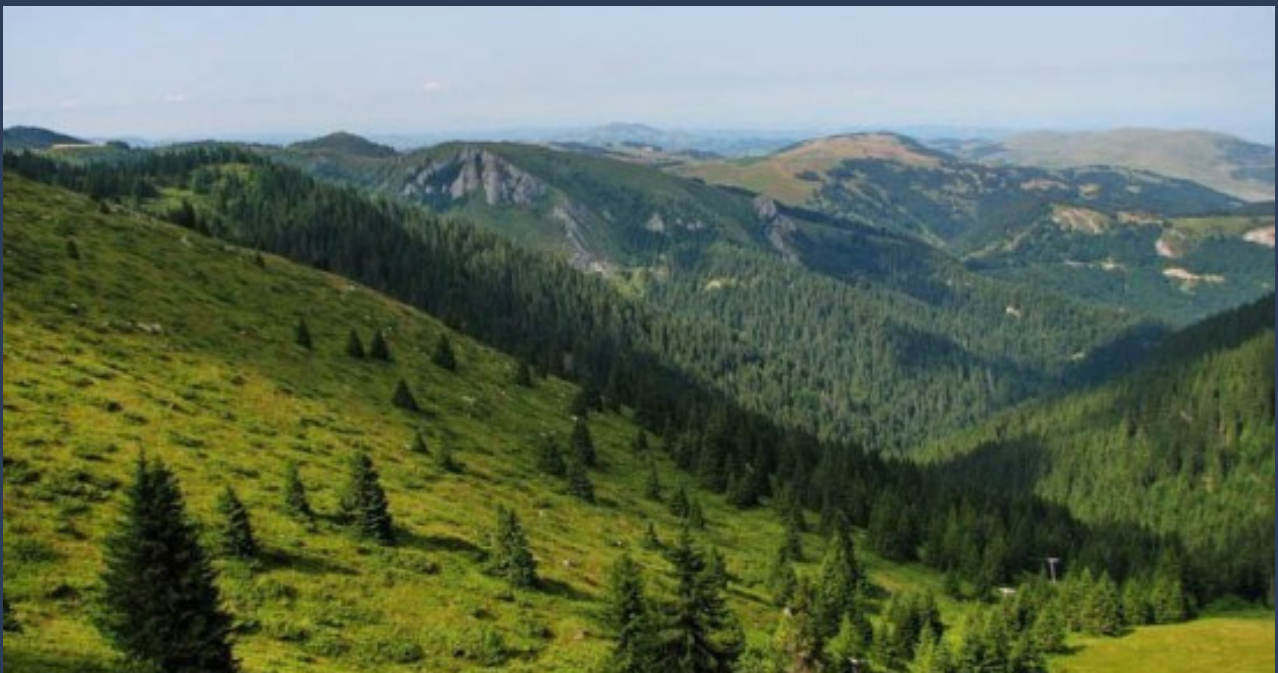

НП Коџаоник

Национални ђарк Коџаоник налази се у централном делу Републике Србије. Због својих ђриродних вредности, 1981. године Коџаоник је ђроглашен за национални ђарк. Национални ђарк Коџаоник обухвата ђовршину од 11.810 хектара и ђо броју ендемичних врста ђредставља један од најзначајнијих центара биодиверзитетa ендемичне флоре Србије.

Коџаоник се налази између река Ибра и Сињнице на западу, Лаба на југоистоку, Јошанице и Козничке реке на северу док је источна страна омеђена долином реке Расине и Тоулице. Дубоке коулине и клисуре Коџаоника урезале су Барска и Лисинска река на западној страни, Дубока и Брзећка река на источној страни, а Цињанска и Гобелска река на северној страни. И заједно са Самоковском реком, централном коџаоничком воденом артеријом, утичу на распрострањење биљној и животињској свеа и обележавају Коџаоник.

Повољни климајски услови, разноврсна геолошка ђоглоа, дебео снежни ђокривач утицали су на развој изузетно ботаникој и разноврсној биљној и животињској свеа иако га је Коџаоник ђослао ђрави центар за истраживања у науци и ђракси.

НП ТАРА

Прослор Таре проглашен је Националним парком 13. јула 1981. године на површини од 19.175 ха, а од 5. октобра 2015. године територија парка је проширена и сада заузима скоро 24.992 ха. Налази се на крајњем западу Србије захваћајући подручје ограничено лавастим поком Дрине између Вишеграда и Бајине Баше. У најужем делу масива смештена је планина Звезда, која је од Таре природно одвојена Клисуром Дервенте. По надморским висинама, Тара сада у средње високе планине, чија је просечна надморска висина 1.000 – 1.200 метара. Највиши врх Националног парка је Козји риг – 1.591 метар, а највиши врх планине Таре је Збориште 1.544 метра.

Препознатљива се да су тријаски кречњаци, на северним странама Таре у Шерцијеру били обала Панонског мора. Због повољне климе и забачености на Тари је очувао реликт и ендемичан балканског полуострва Панчићева оморица, као и многи други ендемички природне, блато речено живи фосили. Ово је типично шумско подручје, а по очуваности и разноврсности шумских екосистема, од којих су многи реликтног карактера, сада у најбољаша и највреднија шумска подручја Европе. На Тари доминирају мешовите шуме смрче, јеле и букве (преко 85% шумских површина), а специфичност у односу на друге планине Балканског полуострва представља велики број реликtnих и ендемичних шумских врста и заједница.

СП Ђавоља варош

Сјоменик ђрироге „Ђавоља Варош“ налази се у селу Ђаке, 30 км јујоисјочно ог Куршумлије, а 90 км јујозајадно ог Ниша, на обронцима Раган ђланине. До ње се долази скрејанјем са ђуја Куршумлија - Пришјина, узаним асфалјним ђујем до села Зебике (5,7 км), добрим асфалјним ђујем до уласка у зашјићено ђогручје (3 км) и ђешице до видиковца (900 м). Овај ђприродни сјоменик чине два феномена, земљане фијуре као сјецифични облици рељефа који у ђросјору делују врло ајракјивно, и два извора јакo киселе воде са високом минерализацијом. Ова два у свеју рејка ђприродна феномена ђосмајрана заједно чине Ђавољу Варош ђравим свејским чудом ђприроге.

Ђавољу варош чине 202 фијуре насјале ерозијом, различијој облика и димензија, висине ог 2 до 15 м, ширине ог 0,5 до 3 м, са каменим кајама на врху. Овај ђроцес јраје вековима, куле се образују, расју, мејају, скраћују, несјају и ђоново сјварају. Земљани сјубови су јрађени ог јри слоја различијој сасјава, у ђоглози је слој лајорца дебео до једној мејра, у средини је жућкасја јлина дебела до јри мејра, а изнад ње је најдебљи слој ог ђешчара, ђокривен андезијским ђлочама које шјије ресјресију ђоглоју ог разарања и одношења. Ови сјецифични облици рељефа насјали су деловањем кишнице на некадашњу јојојрафску ђовршину. Сјирањем ђеска и шљунка исјод мањих или вејих камених блокова осјају фијуре у облику кула и ђирамида. Ијак, сјољашне силе (киша, снеј, лег, вејар) временом најризају “куле”, руше их док се услед сјирања јла сјварају нове. Тако се земљани сјубови “ђомерају”, увлачећи се све губље у унујрашњосј јланинксе косе.

СП УВАЦ

Специјални резерват природе "Увац" је заштићено природно добро од изузетног значаја и простире се на 7.543 ха. Централну морфолошку целину резервата представља кањонска долина реке Увац са долином њених притока. Јединствени зајрљај природе, прожимање воде и коина које их окружује, крајак је описи прирелеја језера, Увачког, Златарког и Рагоињског. Наслала су велимичним пошашањем долине иланиске реке Увац и изградњом при бране.

Поседна вредност кањонских делова долине су укљешчени меандри. Рови меангара у околини села Ложије имају релативну висину од око 100 м. Меандри Увца су већ препознатљива слика из југозападне, али и целе Србије. Када је реч о њенима, њине су бројне и по величини варирају од појкаина до једног од највећих до сада познатих њинских система у Србији, а то је Ушачки њински систем чија дужина до сада изражених канала износи 6.185 м. Ушачки њински систем се састоји од две њине – Ушачке и Легене, као и јаме Бездана која их спаја. Ту су још и Тубића, Бажгарска и Јаворска њина.

Специјални резерват природе "Увац" издваја присусво око 130 врста птица. Највећу атракцију резервата представља белолави сул, река врста орла лешинара импозантне величине, расона крила до 3 м што га чини моћним лавцем. Његова улога у ланцу исхране у екосистему је јединствена и незаменљива, искључива храна су му уинуле животиње, чиме сучева ширење зараза и на тај начин чини "природну рециклажу". На подручје резервата у преходних неколико година враћиле су се још неке врсте орлова лешинара које су некада населивале ово подручје. Реч је о црном лешинару, белој кањи и орлу браган. Верујемо да ће се ове прекарне птице враћати на Увац у већем броју, на радоси љубитеља природе, птица посебно, из целе Србије, али и региона, Европе и света.

Специјални резерват природе "Увац" је једно од реких незгилшћа великог ронца на подручју Србије, као и подручје где је забележена највећа популација ове реке врсте птица на Балкану. Подручје резервата насељавају и орао белореан, сури орао, орао мишар, орао змијар, као и бројне врсте јасребова и сова, али и других птица.. Поред великог бојаста орнитофауне, значајно је и присусво реких и урожених врста сисара и груе фауне, попут вука, медведа, дивљих свиња, лисица, зечева, јазаваца, куна...

Разноликост нешакнутих станишта, присусво ендемичних, реликвних и урожених биљних и животињских врста, од посебног су значаја за очување биодиверзитета и еодиверзитета, а самим тим развој и промоцију туристичких потенцијала резервата, али и лаварског краја у целини.

Специјални резервањ љрироге – Царска бара

Специјални резервањ љрироге Царска бара налази се у Средњем Баналу, југозападно од Зрењанина, у љлавној зони међуречја Тисе и Бејеја, на 17 км јужно од Зрењанина и око 2 км од мајсљралној љула Зрењанин-Београд, а заузима љовршину од око 1600 хектара.

Природне вредносљи резервања високо су оцењене збој љосљојања око 500 биљних врсља, 239 врсља љљица, 20 врсља риба, као и 30 врсља сисара рељких за ово љогручје, а од љосебној значаја су и рибњачка језера која се налазе између два енљишљеља зашљићеној љогручја. Специјални резервањ љрироге Царска бара, који се сасљоји од љри велике баре, Царске, Тиљњице и Перлеске, расљросљире се на око 17.000 хектара, сасљављен је од речној, барској, мочварној, ливадској и шумској екосљисљема. Сљанишље је свих 10 врсља евројских чаљљи, али и орла белорејана (највеће љрабљивице у Евроји), Значајни љредсљавници рељке и ујрожене флоре и фауне су и бели и жуљји локвањ, вилин коњици, мрмољци, жабе и барске корњаче, дивље јуске и дивље љаљке, као и дивља мачка и вигра.

Специјални резерва природе – Засавица

Очуваност изворних пејсажа, аутохтоначна фолкорна обележја и културноисторијски споменици представљају Засавицу као јединствену и заокружену широкочулину.

Животна смена шума, влажних ливада, широких обала и саме воде, биљних и животињских врста, традиционалан начин живота на реци осликан кроз фолклор и свакодневни живот, историјско наслеђе које сеже у прадавна времена, пружа посетиоцима током целе године све реке, привлачне и неоновљиве широкочулице садржаје. Због свој биодиверзитетних, присуства реликвних, ендемичних и реких врста и њихових животних заједница, недовољно истражено о неким групама организама, као што је случај са инсектима, могућности праћења интер и интраспецијских односа, интеракције абиотичких и биотичких фактора, подручје се може одредити као интерсантно и погодно за научна и стручна истраживања.

Специјални резерваи природе – Делиблашка пешчара

Делиблашка пешчара је највећа пешчана пусиња у Европи, често је називају и "Европска Сахара", налази се у југоисточном делу Банаа.

Ова проширена област површине од око 300 км², чије су главне пешчане масе окружене плодним лесним пољопривредним површинама, настала у периоду лацијације, представља споменик историје природе Панонске низије и једно је од реких прибежишта за многе специфичне врсте флоре и фауне, које у европским и светским размерама представљају природне реткости. Пешчара представља геоморфолошки и еколошко-биогеографски феномен не само Панонске низије, већ и читаве Европе, као и значајан истраживачки ресурс.

Делиблашка пешчара је прво светско и шумо-светско, које обликује изворни мозаик травних, жбунастих и шумских станишта. Биодиверзитет флоре овог подручја се огледа у постојању око 900 врста виших биљака, од којих су многе реликвије и реткости, као и врсте које су у свом распрострањењу ограничене на Панонску низију. Једино се овде, у односу на читав простор Србије налазе банашки божур, светски божур, панчићев јелен, шершави коцкавица Дејенова. Своје станиште овде је нашло и 20 врста орхидеја. Због присуства великог броја врста птица, од којих су многе ретке и угрожене, ово подручје је уврштено у најзначајнија станишта птица у Европи.

Специјални резерв природе – Кањон реке Трешњице

Кањон Трешњице је природно добро од изузетног значаја, које је сачувано и од заштити, ради очувања специјалне биодиверзитете природне реке и белилавог сува. Један је од најлепших кањона и представља специјалне за 17 парова орла белилавог сува, који је још једино насељен у кањону Увца. Најкрупнија је река Трабљивица у овом крају и храни се искључиво осецама ушинулих животиња, па је због изузетне санитарне улоге називамо "Царем висина и чистачем природе". Белилави сува је уједињена врска којој река ишкребање и еколози чине све да их сачува од несвајанја. Женка у шоку јошине положи само једно јаје и из шога разлога их је изузетно тешко заштитити и сачувати од несвајанја. Специфично за кањон Трешњице је то да сваког пролећа излази из Дрине на природни мреж риба младица, "краљица Дрине".

ПАО Овчарско кабларска клисура

Тамо где планине Овчар и Каблар зајаварају видик између чачанске и јожешке кошлине, једна велика река усекла је својим шокотом бајковиши јредео. У њему се крију укљешћени меандри, једна бања и чак 10 средњевековних српских манасхира и 2 свећа месћа, па је Овчарско кабларска клисура, у народу с јравом названа Српском Свећом јором.

Овчарско кабларска клисура се јружа низводно од јожешке кошлине у јравцу североисшотока. Просшире се дужином од око 20 км између планинских масива Овчара и Каблара. Кроз клисуру јрошиче река Зајадна Морава, која насћаје сјајањем Моравице и Ђешиње. Након свој дугоушћа од 308 км заједно са Јужном јради Велику Мораву. Својим шокотом кроз клисуру Морава формира меандре, који укљешћени између сирмих јагина планина вијућају сјаварајући јредео изузешне лејоше. Река је јрејрађена бранама на два месћа, шакот су насћала два језера Овчарско на улазу у клисуру и Међувршје на излазу из клисуре. На око 18 км од Чачка, у срцу клисуре налази се Овчар бања, јознаща јоо дубинским шермалним водама са изузећним лековићим својсћвима.

СРП Краљевац

На рубу Делиблашке ђешчаре, усред војвођанске равнице, у живојисном селу Делиблаво ђросџире се оаза мира и џишине - Сџецијални резерваџ ђрироге „Краљевац”. Језеро Краљевац са ђлуџајућим осџрвима, околним џршћацима, шумама, ливагама и ђашњацима одликују се доџаџсџвом и разноврсношћу биљној и живоџињској свеџа. Сџецијални резерваџ ђрироге „Краљевац” је ђогручје јединсџвене ђприрогне леђџе ђге ђлуџајућа осџрва ђомерана јаким веџром ђо ђовршини воге неђрекидно мењају околни ђејзаж.

Оближњи ђашњаци са осџацима конџиненџалне сџеђе једно су од ђоследњих уџочишџа уђрожених врџа сџеђских ђлогара џекунице и слеђђ кучеџа у Србији. Резерваџ ђружа ђосеџиоцима изванредне мођућносџи за бављење сђорџским риболовом, ђешачењем, веслањем, ђосмаџрањем ђџица и фоџђђрафисањем ђприроге. Уједно резерваџ ђредсџавља јединсџвен научни ђолиђон и учиђицу на овореном за ђјаке, сџугенџе и исџраживаче.

Језеро „Краљевац” је насџало ђог уџицајем веџра јер се формирала лесна џераса у коју су усечене ђросџране долине извора Сђасовина, Обзовик, Мраморачка река и Краљевац, формиране речном ерозијом. Овај водоџок је 1983. ђогине ђогизањем насиђа и ђреливне бране ђреџворен у језеро. Са издизањем нивоа воге дошло је до ђлављења околних риџских шума и обрадивих ђовршина, као одвајања џресеџа са гна језера шџђ је довело до сџварања ђлуџајућих и сџалних осџрва. Највеће ђлуџајуће осџрво је ђовршине око 2 ха.

Од биљних врџа ђрисуџна је барска ђађраџ која гаџира из легеној гђба и мочварна ива. Плуџајућа и сџална осџрва са воденим окнима и ђогземним изворима који не мрзну ни џоком највећих зима ђредсџављају значајно сџанишџе за рибе око 25 врџа од којих су најзначајније Мрђуга, Лињак, Барски караш и Чиков, укључујући и уђрожену Умђру. У чисџђј и мирној води језера чесџђ се мођу видеџи и вигре.

АРХЕОЛОШКА НАЛАЗИШТА

"FELIX ROMULIANA"

Царска палата „Felix Romuliana“, смештена је код села Гамзиџаг 11 км од Зајечара, и представља један од најбоље очуваних римских споменика у Србији.

ЛЕПЕНСКИ ВИР

Лепенски Вир представља изузетно значајно и још мношћу чему јединствено праисторијско налазиште. На овом локалитету издвојена су насеља која припадају раном мезолићу, од 9500. до 7500 год. пре н.е., позном мезолићу, од 6300. до 5900. пре н.е. и раном неолиту, од 5900. до 5500. пре н.е.

ВИМИНАЦИЈУМ

Виминацијум је археолошко налазиште у близини Смарој Косовца, 12 км од Пожареваца. Римски војни логор и траг настао је у I веку и трајао је све до почетка VII века. Био је један од најзначајнијих легијских логора на Дунаву, а извесно време и главни траг римске провинције Горње Мезије, која је обухватала највећи део Србије, северну Македонију и део северозападне Бугарске.

ВИНЧА

Винча — Бело брдо је археолошки локалитет који се налази на десној обали Дунава, у селу Винча, 14 км југоисточно од Београда. На овом локалитету су истраживани остаци највеће праисторијске насеља у Србији и једног од најзначајнијих неолитских локалитета у Европи.

ТВРЂАВА ДИАНА

Диана је сџари уџврђени їраг на обали Дунава. Налази се у Караџашу, исџог саме хидроелектџране Ђергаї I. Тврђава је ѓодиїнуџа крајем I века, за владавине цара Трајана џоком њеїових ѓриїрема за освајање Дакије и обезбеђивање ѓловигђе Дунавом. Данас има осџаџака уџврђења, а унуџар самої локалиџеџа се сїровоге археолошка исџраживања.

"JUSTINIANA PRIMA"

Царичин Граг или Јусџинијана Прима ѓредсџавља археолошки локалиџеџ из VI века и налази се у ѓогножју Раган ѓланине, 7 км ог Лебана а 30 км ог Лесковца.

ПРОЈЕКАТ

MADE IN СРБИЈА

Реализован је уз помоћ подршке Канцеларије за сарадњу
са дијаспором и србима у региону - Министарство спољних послова
Републике Србије

WWW.IPSILONSERBIA.RS